

Mitä ovat vastuullisen tuotannon mittarit?

Mittarit kuvaavat elinkeinon vastuullista toimintaa sikojen terveyden ja hyvinvoinnin osalta. Näitä mittareita ovat osaruhohylkäys, kokoruhohylkäys, kuolleisuus ja lääkekirjanpito sikojen terveystietorekisteri Sikavassa. Osaruhohylkäys, kokoruhohylkäys ja kuolleisuus ovat mittareita, joille elinkeino on määritellyt kansalliset raja-arvot, jotka eivät saa ylittyä. Lääkekirjanpito tai merkintä lääkitsemättömästä jaksosta tulee löytyä Sikavasta. Vastuullisen tuotannon mittareiden seuranta ja toimintatapa ylitystilanteessa on osa Sikavan kansallisen tason ehtoja.

Lähtötiedot raja-arvojen laskemiseksi on saatavissa Sikavan käyntilomakkeista ja teurastamon lihantarkastustiedoista. Raja-arvot lasketaan pitopaikkakohtaisesti puolen vuoden välein edellisen 12 kuukauden ajalta (1.1.-31.12. ja 1.7.-30.6.).

Vastuullisen tuotannon mittarit ja raja-arvot (%)

Mittari	Lihasiat	Emakot
Kokoruhohylkäykset, %	1,1	7,0
Osaruhohylkäykset, %	12,0	-
Kuolleisuus, %	4,0	16,0*
Lääkekirjanpito Sikavassa (kyllä/ei)		

*Kumulatiivinen kuolleisuus keskieläinmäärää kohden

Osa- ja kokoruhohylkäykset, kuolleisuus ja lääkekirjanpito

Teurastettujen lihasikojen osa- ja kokoruhohylkäys-% ja teurastettujen emakoiden kokoruhohylkäys-% saadaan teurastamoiden lihantarkastustiedoista.

Lihasikojen kuolleisuus (%) kuvaa sitä määrää, mitä tilalla kuolee itsestään ja/tai lopetetaan eläimiä vuoden aikana. *Emakoiden kuolleisuus (%)* kuvaa kuolleisuuden kertymää vuoden aikana. Lähtötietoina ovat Sikavan terveydenhuoltokäynnillä kerätyt tiedot eläinmääristä sekä lopetettujen ja itsestään kuolleiden eläinten määristä. Teurastamoilta siirtyy teurastettujen eläinten määrä Sikavan tietokantaan.

Lääkekirjanpito tulee olla Sikavassa, mikäli tilalle luovutetaan lääkkeitä varalle. Jos tilan eläimiä ei lääkitä ollenkaan, tulee tästä olla merkintä Sikavassa.

Miten VTM-arvoja seurataan?

- Sikava toimittaa jäsenteurastamolle sopimustuottajien VTM-listan kahdesti vuodessa tarkastettavaksi
- Teurastamo tarkastaa, ovatko ylitykset todellisia
- Listalta poistetaan ne tilat, jotka ovat myyneet tarkasteluajanjakson (1 v) aikana teuraaksi alle 200 lihasikaa tai alle 20 emakkoa tai niiden myymä lihasikamäärä on alle 20% tilan tuottamasta porsasmäärästä tai tila on uudiseläintuottaja
- Lisäksi on huomioitava tuottajasta riippumattomat syyt, kuten lihasikalaan välitettyjen porsaiden heikko laatu tai hakuaikojen viivästyminen tai yhteiskunnalliset poikkeustilanteet kuten esim. lakko tai työsulku

Entä jos VTM arvo on ylittynyt?

- Jos pitopaikka ylittää saman raja-arvon kahdessa puolen vuoden välein Sikavasta kootussa raportissa, pitopaikalle asetetaan erityistilanne. Erityistilanne poistetaan, kun Sikavaan toimitetaan toimenpidesuunnitelma asian kuntoon saattamiseksi
- Jos saman raja-arvon ylitys toistuu kolmessa puolen vuoden välein laaditussa raportissa, pitopaikka putoaa perustasolle ja sille asetetaan erityistilanne. Pitopaikka hyväksytään takaisin kansalliselle tasolle, kun Sikavan toimihenkilö on tarkastanut, että aiemmin esitetyn toimenpidesuunnitelman mukaiset korjaukset on tehty ja on todettavissa, että tilanne korjaantuu. Erityistilanne poistetaan vasta, kun vastuullisen tuotannon mittarit ovat seuraavassa raportissa alle asetettujen raja-arvojen
- Teurastamolla on halutessaan mahdollisuus irtisanoa tuotantosopimus

VTM tuloksia

- Vuosittain yli 90% sikatiloista alittavat raja-arvot
- Vastuullisen tuotannon raja-arvot sianlihantuotannossa julkaistaan vuosittain Ruokatiedon julkaisemassa Tietohaarukassa

<https://www.ruokatieto.fi/ruokafakta/tietohaarukka-kokoaa-luvut-pelloilta-poytaan>